

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2025-10-15

Diarienummer:
KSN-2025-02339

Handläggare:
Cecilia Carlqvist

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer: LI2025/01327

Yttrande över Ökad tydlighet, stärkt samverkan -förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85)

Uppsala kommun får inkomma med yttrande över delbetänkande, Ökad tydlighet, stärkt samverkan - förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85).

Sammanfattning

Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling, SVESAM, ska lämna förslag till regeringen på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas senast 1 juni 2026. I juni 2025 presenterades ett delbetänkande som redovisar de grundläggande förutsättningarna för att en ny politik som tar tillvara hela Sveriges förmåga att bidra till utveckling och välbefinnande.

Utredningen har formulerat tre huvudsakliga frågeområden:

Ansvar och styrning: Finns det behov av att förändra och förtydliga statliga myndigheters inklusive länsstyrelser och regioners ansvar och uppgifter inom den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken?

Samordning och samverkan: Hur kan samordning och samverkan effektiviseras och stärkas?

Politikens utformning: Ska den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken slås samman till ett område med ett gemensamt mål?

Uppsala kommun ser fördelar med ett samlat politikområde, dock bör det vara förenligt med det regionala och kommunala självstyret och får inte innebära en ökad detaljstyrning. En framtida territoriell politik behöver kunna hantera alla geografiers behov och förmå att tydliggöra sambanden där samtliga samhällsnivåer är viktiga funktioner. Staten har ett ansvar för att skillnaderna inte blir för stora. Uppsala kommun ser ett behov av att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna. Uppsala kommun anser att staten ska ta territoriella och geografiska hänsyn samt verka platsbaserat. I Sverige finns en variation av regioner vilket kan ge varierad ansvarsfördelning. Uppsala kommun är positiv till en differentierad ansvarsfördelning. Författningsförslag bör kompletteras med att samråd även ska genomföras med lärosätena.

En sammanhållen utvecklingspolitik förordas

Uppsala kommun är positiv till en sammanhållen utvecklingspolitik vilket skapar bättre förutsättningar för en mer enhetlig styrning och tydlig ansvarsfördelning. Idag finns en risk att överlappande politikområden både skapar otydlighet och ineffektivitet. En sammanhållen utvecklingspolitik får inte innebära en utökad detaljstyrning av uppdraget. Parallella system med flera ansvariga myndigheter riskerar att hämma utvecklingen i kommuner och regioner.

Politiken ska främja utveckling utifrån de specifika förutsättningar som varje plats har och som bidrar till att skapa ett mer sammanhållet Sverige. Landsbygdsutveckling ska ses som en integrerad del av det regionala utvecklingsuppdraget. Det är av stor vikt att landsbygdersnas förutsättningar och utvecklingsmöjligheter på ett balanserat sätt synliggörs ytterligare i det regionala utvecklingsarbetet. Regionala utvecklingspolitiken behöver kompletteras med ett omställningsfokus.

Platsens förutsättningar ska vara styrande

Olika platser kan ha särskilda utmaningar som en följd av geografin, men också som en följd av exempelvis socioekonomiska förutsättningar. Det är också viktigt att uppmärksamma att alla landsbygdsområden inte har samma förutsättningar.

Uppsala är en kommun med en större stad men även med ett stort antal boende på landsbygderna. Uppsala kommun har också en stor geografisk yta. Oftast räknas Uppsala som större stad vilket leder till vi kan inte ta del av landsbygdsåtgärder som andra kommuner kan göra. I den sammanhållande politiken behöver varje kommuns unika förutsättning tas till vara på. Uppsala kommun anser att det ska finnas möjligheter för kommunen ta del av landsbygdssåtgärder även om kommunen är kombination av en större stad och en stor landsbygdskommun.

Behovet av statens närvaro i landet

Uppsala kommun betonar behovet av att staten är närvarande, för att säkerställa tillgänglighet och likvärdighet i hela Sverige. Uppsala kommun ser det som viktigt att när staten planerar sin verksamhet och sina uppdrag behöver staten förhålla sig till de territoriella förutsättningarna och behoven. Uppsala kommun vill poängtera att statens servicekontor fyller en viktig funktion för att säkerställa människors tillgång till grundläggande samhällsservice, särskilt på landsbygderna och i områden med socioekonomiska utmaningar.

Statliga sektorsmyndigheternas roll behöver klargöras

Uppsala kommun vill påpeka hur ett stort antal sektorsområden samspelar med den territoriella politiken och anser att det bör bli mer tydligt hur andra områden bidrar till hållbar och likvärdig utveckling över landet. Uppsala kommun menar att nationella sektorsmyndigheters roll och bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken behöver tydliggöras i regleringsbrev. Vidare anser Uppsala kommun att dessa myndigheter genom ökad dialog med regionerna bör kunna ta större territoriella hänsyn inom sina verksamheter och uppdrag.

Ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna behöver tydliggöras

Uppsala kommun anser att regionalt utvecklingsansvar ska ligga kvar hos regionerna men Uppsala kommun ser ett behov av att regeringen tydliggör ansvarsfördelningen mellan parterna avseende regional utveckling och landsbygdsutveckling. En tydlig rollfördelning kan underlätta en mer effektiv samverkan. Uppsala kommun ser ett behov att tydliggöra regionernas roll och arbete jämte kommunernas eftersom det idag förekommer förskjutningar i regionernas arbete och ansvar. Av demokratiska skäl är det också viktigt att värna kommunernas och regionernas roll och ansvar och att frågor avgörs nära medborgarna som berörs, av politiska församlingar som de själva har valt. Kunskapen om lokala förhållanden präglar beslut, och det finns större möjlighet för medborgare att delta i både dialoger och beslutsprocesser, samt utöva insyn och ansvarsutkrävande. Demokratiperspektivet är särskilt angeläget att lyfta fram med tanke på oron i omvärlden och hur demokratin kan utsättas för angrepp, samt utifrån behovet av att minska polariseringen och öka tilliten i samhället.

Differentierad ansvarsfördelning är att förorda

Förutsättningarna för det regionala utvecklingsuppdraget är samma för alla regioner, men det finns skillnader i hur länge olika regioner har haft uppdraget och vilka erfarenheter och kunskaper man har kring uppdraget. Uppsala kommun vill framhålla betydelsen av att regionerna inom ramen för ett starkt regionalt självstyre har flexibilitet och utrymme för hur regionerna tar sig an uppdraget utifrån skilda förutsättningar.

Uppsala kommun ser positivt på att de regioner som så önskar ska ha möjlighet att inom ramen för så kallad försöksverksamhet få ett utökat regionalt utvecklingsuppdrag.

Efterlyser en långsiktig statlig finansiering

Både kontinuitet och resurser för såväl samverkan som insatser krävs för att fullfölja det regionala utvecklingsuppdraget. Kortsiktig projektfinansiering ger inte regionerna och kommunerna rätt förutsättningar att bedriva ett långsiktigt strategiskt utvecklingsarbete. Fleråriga finansieringsramar med en tydlig fördelningsnyckel, och som betonar behovet av regionalt mandat för planering och genomförande i relation till de insatsområden som regeringen prioriterar, är nödvändigt för att få kontinuitet och stabilitet i arbetet.

Författningsförslag bör kompletteras med lärosätena

Vid en lagförändring är det positivt att författningsförslaget tydliggör behovet av samråd med det civila samhällets organisationer. Uppsala kommun vill dock komplettera med att även samråd med lärosätena är viktigt. Vetenskapliga institutioner har en betydande roll i arbetet med den regionala utvecklingen och landsbygdsutvecklingen.

Erik Pelling
Kommunstyrelsen ordförande

John Hammar
Kommunsekreterare